

AUREL LUP:
*AGRICULTURA SOCIALISTA A
ROMÂNIEI – MIT ȘI REALITATE*

Alexandru Ș. BOLOGA¹

bologa1813@yahoo.ro

ABSTRACT: The book describes the evolution of the Romanian agriculture between 1945 and 1989 beginning with the agrarian reform until the last decade of the '80s when the agrarian politics of the Romanian Communist Party led to the known economic and social results.

It begun firstly with the socialization of the agriculture in 1949 and it finished in 1962. The work describes in 16 chapters the main aspects of the agricultural development during a period of 40 years.

The first part of the book describes the productive potential of agriculture, within the rural and agrarian politics.

The second part describes the agricultural resources, how they were used, the vegetal and animal production and finally the economic and social efficiency of the socialist Romanian agriculture.

KEYWORDS: agriculture, socialist, results, efficiency.

Cartea descrie evoluția agriculturii României în perioada 1945–1989, sub toate aspectele începând cu reforma agrară din 1945 și până în ultima decadă, anii `80 când politica agrară și rurală a PCR a condus la rezultatele economice și sociale cunoscute.

S-a început cu procesul de transformare socialistă a agriculturii demarat în anul 1949 și încheiat în 1962. Structurată pe 16 capitole lucrarea abordează principalele aspecte ale dezvoltării agriculturii în această perioadă de 40 de ani.

Doctrinar modelul aparține marxism-leninismului cu scopurile sale finale orânduirea comunistă în care omul nou se va bucura de bunăstarea

¹ Dr. în biologie; președinte al Filialei Constanța a CRIFST al Academiei Române; membru titular al Academiei Oamenilor de Știință din România/Secția Științe biologice.

materială în condițiile în care munca nu va mai fi o povară. În realitate utopia comunismului s-a transformat în contrarul ei o distopie, motiv pentru care autorul a adăugat titlului cărții și un subtitlu: *Mit și realitate*.

Distopia agriculturii socialiste românești este prezentată de autor în peste 600 de pagini, 142 tabele, 133 de grafice, precum și numeroase documente și reproduceri din presa vremii.

În prima parte a lucrării este prezentat potențialul productiv al agriculturii României în context european și mondial urmat de politica agrară și rurală a PCR în perioada 1945–1989, începând cu aspectul doctrinar.

Foto: Coperta cărții: Aurel Lup, *Agricultura socialistă a României 1949–1989 – mit și realitate*, Editura Ex Ponto, Constanța, 2014, 610 p. , (ISBN: 978–606–598–341–0)

Urmează edificarea sistemului agriculturii socialiste, unitățile de producție, serviciile, conducerea planificată, politica agrară și rurală, ultimul deceniu 1981–1989, securitatea alimentară și funcționarea sistemului agriculturii socialiste.

În partea a 2-a a lucrării sunt prezentate resursele agriculturii, modul cum au fost utilizate, respectiv *produsul* agriculturii socialiste: producția vegetală și animală, modul de valorificare a producției agricole și în final eficiența economică și socială a agriculturii socialiste a României.

Principalele resurse ale agriculturii socialiste

Pământul. Cu o suprafață agricolă de 14,6 mil.ha și 9,5 mil.ha teren arabil, România ocupă în Uniunea Europeană locul V în primul caz și locul VI în cel de-al 2-lea. Din această suprafață, unitățile agricole ale statului au exploatat 29,3%, cooperativele agricole 58,6%, iar gospodăriile populației 12,1%. La sfârșitul anului 1989, România avea amenajată pentru irigații o suprafață de 3,1 mil.ha – 21,1% din SAU comparativ cu Franța 1,16 mil.ha sau 3,8% din SAU.

Echiparea tehnică. În 1989, agricultura României dispunea de 151.745 tractoare, revenind 96,2 ha la un tractor fizic din care 84 ha/tractor în IAS și 107 ha/tractor în CAP, comparativ cu 59 ha/tractor în Portugalia, 12,2 ha/tractor în Belgia sau Italia și 19,6 ha/tractor în UEO.

Îngrășămintele chimice. În ultimii ani ai A.S. România utiliza 80 kg/ha comparativ cu 307 kg/ha Olanda, 273 kg/ha Belgia, 195 kg/ha Franța sau 149 kg/ha UEO.

Forța de muncă. În 1989, în agricultură lucrau 3012 mii persoane – 27,5% din populația ocupată activă față de circa 7% în UE.

Producția vegetală

Tabelul 1

Evoluția producției de cereale și a principalelor produse vegetale în perioada 1986–1989 comparativ cu perioada 1951–1955 – mii tone

Perioada	Cereale	Grâu	Porumb	Fasole	Mazăre	Floarea-soarelui	Cartofi	Sfeclă de zahăr	Legume
1951-1955	8232	3338	3995	96	83	266	2351	1295	1590
1986-1989	18291	7402	7836	143	104	743	4342	5563	3897
<u>1986-1989</u> 1951-1955 %	222	222	196	149	125	279	185	430	245

Sursa: Anuarele statistice ale României

Tabelul 2

Evoluția producțiilor medii la ha la principalele culturi – q/ha

Perioada	Grâu	Porumb	Floarea-soarelui	Cartofi	Sfeclă de zahăr
1951-1955	11,2	12,7	7,4	98	117
1986-1989	30,6	29,4	16,2	137	216
<u>1986-89</u> 1951-55 %	272	232	218	140	185

Sursa: Prelucrări după anuarele statistice ale României.

Datorită producției mici la hectar doar la cerealele păioase s-au obținut beneficii, în schimb la porumb, soia, cartof, sfeclă de zahăr veniturile nu au acoperit pierderile

Producția agricolă animală.

În perioada 1951–1990, numărul animalelor la principalele specii a evoluat astfel:

- la porcine de la 2.197 mii cap. la 11.651 mii cap. (de peste 5,3 ori);
- la bovine de la 4.502 mii cap. la 6.291 mii cap. (cu 40%);
- la ovine de la 10.222 mii cap. la 15.435 mii cap. (51,0%);
- la caprine de la 498 mii cap. la 1.017 mii cap. (de peste 2 ori).

Ca urmare a creșterii numărului de animale a crescut și producția animală: de circa trei ori la carne, de peste două ori la lapte și lână și de peste 5 ori la ouă. Ci toate acestea producțiile pe cap de animal au rămas modeste: circa 2000 l lapte pe cap de vacă, 34 l lapte și 2,5 kg lână pe cap de oaie, 150 buc. ouă la o găină ouătoare.

În ce privește eficiența economică la sfârșitul perioadei doar la păsări se obțineau beneficii, cele mai mari pierderi înregistrându-se la laptele de vacă.

Ca urmare a rezultatelor economice nesatisfăcătoare obținute în special de cooperativele agricole veniturile membrilor cooperatori s-au redus an de an. În 1989, spre exemplu când venitul lunar pe economie depășea 2000 lei membrii cooperatori primeau 442 lei lunar – media pe țară – cu o amplitudine de 993 lei lunar în județul Maramureș.

Cauzele care au condus la această situație sunt numeroase, dar printre cele mai evidente au fost: neglijarea agriculturii în raport cu industria precum și raporturile comerciale inechitabile cu statul în ce privește regimul de prețuri la produse, echipamente și servicii.